

Núm. 37
Juliol 2019

CANTALS

Taller d'Història Local de Godella

Edició
gratuïta

**Julio,
l'home bo**

L'amic i company Julio Montagut ens va deixar fa uns mesos. Juliol va ser un home bo. al qual tirem molt de menys.

Núm. 37 - Juliol 2019
CANTALS
Revista informativa editada per

Dipòsit Legal: V - 1312 - 2015
Tiratje: 200 exemplars.
Edició no venal (gratuïta)

Coordinació
Genís Ruíz

Assessors lingüístics i traduccions
Joan Silvestre
Antoni Portilla

Disseny i maquetació:
Ismael Llorens

Taller d'Història Local de Godella
Plaça de l'Horta, 1 - Baix Esquerra
(junt Col·legi El Barranquet i C/ Bonavista)

Apartat de Correus núm. 129 46110
Godella (València)

www.tallerhistoriagodella.org
Twitter: @TdH_Godella
www.facebook.com/tallerhistoriagodella
correu@tallerhistoriagodella.org

Horaris
Dimecres i dijous, de 17 a 20 hores.

(A més, si desitgeu contactar amb algun component de la junta directiva o coordina-dor de grup, en especial, envieu un missat-ge al correu electrònic i el farem arribar a la persona interessada, tot indicant el correu electrònic o telèfon al qual hauran de dirigir la resposta).

INDEX

- El Racó del President 3**
- Una de pel·lis 4**
- Peset, la raó d'un poble, a Rocafort 5**
- Eugeni Català i Barrachina, 6**
un home de poble per al poble
- Pastisseria Bombonería Castillo, 8**
- Notícies 11**
- Julio Montagut Marqués 12**
- L'escultura del venerable Luis Amigó 16**
i Ferrer a la rotonda del seu nom
- Versem cançons 17**
- Llig i regala història de Godella 18**
- Fes te soci 19**

Josep Vicent López Gil
President del
Taller d'Història Local
de Godella

Si fa no fa, han passat dotze mesos des de que vaig escriure el darrer “racó del president” al Cantals nº 36. Veia la llum aquell al passat mes de Juliol. Estava ara rellegint-lo, per veure que deia en aquell i d'entrada trobe que d'alguna manera, demanava excuses per no haver aconplint d'alguna forma els compromisos que ens auto imposen a sobre del calendari de publicació de Cantals, atribuït i cert era, al difícil moment que havíem travessat, amb l'absència de candidats a les eleccions a la Junta Directiva del Taller de Juny de 2017; l'entrada en funcions de la Junta que havia de finir el seu mandat aleshores; la nova convocatòria d'eleccions per Desembre de 2017 i, davant l'absència de candidats de nou, una gran majoria dels components de la Junta Directiva en funcions, vàrem decidir presentar-se per constituir nova Junta per a la legislatura que devia continuar fins a Juny de 2020.

També deia que esperava que a partir de la tardor d'eixe 2018, confiava tornarem a compassar els ritmes a les previsions i aconseguir en la publicació de Cantals i en general en la vida del Taller, l'estabilitat adequada per funcionar malgrat la manca de relleu de la que veníem.

Lluny estava de poder imaginar que poc més de tres mesos d'escriure això, la sobtada mort de Julio -Julio Vte. Montagut Marqués- el dia sis d'Octubre, ens anava a portar a la crisi més gran que es pot arribar a patir, la de la pèrdua física e intel·lectual de qui és una de les peces fonamentals d'un projecte, sense oblidar el component de la transcendència humana, afectiva que representa per aquells que estàvem tants anys junts, colze a colze.

Una pèrdua per la seua família, pels seus amics més pròxims i com no, també per al Taller. Una pèrdua tremenda, aclaparadora. Per cadascú amb el seu valor i amb el seu pes, clar, perquè no poden ser comparables, ni es pretén. Jo puc parlar bé del què ha significat per nosaltres, els seus companys d'il·lusions i de dedicació en esta casa que tant el tira a faltar i que en la mesura del possible tracta de pal·liar la seua absència, perquè és el que ell haguera volgut segur; que el Taller i continues aconplint els seus auto compromisos adquirits.

I en això estem.

Sabem que no va a ser fàcil i segurament trigarem en estar a l'altura, si és que tant sols podem arribar-hi; però ahí li anem. Hem fet uns canvis mínims a la Junta Directiva, per tal de cobrir en principi l'Àrea de Publicacions i Comunicació. Genís Ruiz Montesinos, que s'havia fet càrrec en desembre de 2017 de l'Àrea d'Arxius, la deixa per fer-se càrrec de la que Julio portava i Jordi Vte. Durá Martínez, s'incorporarà de dret a la Junta Directiva en aprovar-ho l'Assemblea General de Socis i Sòcies a celebrar pròximament quan açò escric i assolirà la coordinació de l'Àrea d'Arxius, la qual ja ha exercit en les dues passades legislatures i de fet ja està de nou exercint en funcions.

Recorde que al passat “racó”, comentava la manca de persones per treballar i també per dur la gestió en prou de les entitats socials del poble i especialment, feia patent la crisi que el Taller estàvem patint i que entre altres maneres, s'evidenciava en la absència de relleu que havia hagut per a la Junta Directiva en les eleccions de Juny de 2017 i en la repetició d'elles a Desembre de 2017, com abans ja he explicat.

Doncs bé, no es sap en moltes ocasions, molt més per qui “ens mira des de fora”, la feblesa que en moltes ocasions tenim les entitats socials tot i que semblen ser fortes i consolidades. Depenem molt de persones concretes, de vegades de poques persones, - massa poques-, i qualsevol cosa que puga passar a elles, pot fer trontollar aquestes i posar-les en gran risc de pervivència.

Estic content per una part, perquè sembla que sí, que anem a seguir i que podrem redreçar en el possible el projecte. Però fins a quan?

A d'això no puc respondre. La resposta està més en la societat de Godella, en els ciutadans i ciutadanes que sí volen que el Taller tinga futur, que puga sumar vint-i-cinc anys més als vint-i-cinc que enguany aconpleix, han de sumar-se, en especial generacions més joves que aquells i aquelles que ara hi som, perquè nosaltres som limitats en el temps i tant de bo serà que amb la nostra decrepitud i desaparició, hi hagen persones que continuen duent avant esta casa, que en el fons és de tots i de totes.

Es difícil alçar coses del no res -com ho va ser- però una vegada aconseguit, el repte més gran és donar-li continuïtat en el temps més enllà de les persones puntuals que en temporals moments, estan, estem. al front d'aqueixes entitats socials. Es el nostre repte, però també ho és de la societat godellenca; de cadascú de vosaltres que hem llegiu i també dels que no ho feu. Som molt de plorar per les coses que perdem.....estem, esteu a temps d'evitar-ho.

Al present Cantals, trobareu un quadernet central dedicat a la memòria de Julio. Un xicotet tribut per qui tant ha fet pel Taller i al capdavant, pel poble de Godella.

EL RACÓ
DEL PRESIDENT

Una de pel·lis

La memòria col·lectiva d'una societat es conserva en una gran diversitat de suports documentals sobre els quals s'ha dipositat una particular empremta ja siga escrita o no. Fruit de l'avanç tecnològic derivat de la revolució industrial van nàixer dos noves tècniques documentals, la fotografia i el cinema, amplament popularitzades al llarg del segle XX. No obstant, amb la transició des dels suports analògics tradicionals (pel·lícules diverses amb unes limitades probabilitats temporals de conservació), cap els digitals, la conservació de films i fotos s'ha vist facilitada i reforçada per l'ampliació de la capacitat de reproducció.

IMATGES PER RESCATAR és una campanya de recuperació del patrimoni audiovisual valencià encetada per **La Filmoteca de l'Institut Valencià de Cultura** que pretén arreplegar tant imatges documentals com històries de ficció en pel·lícules de llarg i curt metratge en suports professionals (16 i 32 mm) i/o amateurs (8, super 8 i 9.5 mm). Amb esta campanya **La Filmoteca** enriqueix un patrimoni, el dels valencians, que queda a l'abast tant d'investigadors com del públic en general. La base de dades d'aquest patrimoni és consultable en línia:

<http://arxiu.ivac-lafilmoteca.es:8080/IVAC/>

Si per un cas poseïm alguna filmació de caràcter familiar o no, podem acudir directament a **La Filmoteca** o al **Taller d'Història Local de Godella** com a intermediari per tal que esta pel·lícula arribe als tècnics pertinents que la avaluaran materialment i decidiran sobre la pertinència de conservar-la i transferir-la a suport electrònic. En cas afirmatiu, el propietari de les imatges rebrà un DVD gratuït o es realitzarà la seua transferència a un arxiu digital. Remarca **La Filmoteca** que «*En el document de depòsit o donació s'especifica que l'IVC mai farà ús de les imatges sense el permís exprés i escrit del depositant*».

Des del Taller d'Història vos animem, si teniu filmacions o conegueu qui les tinga, a que participeu en esta campanya. Ja en anteriors, gràcies a la col·laboració desinteressada d'algunes veïnes i veïns vam poder rescatar diverses pel·lícules referents a Godella. Però cal continuar insistint per tal de no perdre eixe patrimoni que encara continua ocult a la societat. Per tot això estem a la vostra disposició dimecres i dijous de 17:30 a 19:30 al nostre local. O per correu electrònic jvduram@icloud.com.

Jordi V. Durà
Àrea d'Arxius

Peset, la raó d'un poble, a Rocafort

DIVENDRES 12 d'abril, 22:30h

CASA DE LA CULTURA
ROCAFORT - 2019

PESET.
la raó
d'un poble

Quan l'any passat vam estrenar aquesta obra de teatre al Capitolio de Godella, allà pel mes de maig, quasi coincidint amb l'aniversari de l'afusellament de Joan Baptista Peset Aleixandre, ja ens comentaren que a Rocafort, l'agrupació dels republicans d'aquesta localitat veïna, tenia interès en que hi anàrem a representar-la. La cosa va quedar només en eixes paraules; passà l'estiu i la tardor, i ben entrat l'hivern ens tornen a convocar als actors per a assajar-la. Per fi hi teníem una data per a fer-la: 12 d'abril.

El temps transcorregut va fer que alguns dels que van intervenir a l'estrena no pogueren fer-se càrrec del seu paper, per circumstàncies diverses. Al teatre, com a la vida, tot té solució, llevat de la mort. Un actor que va quedar a "la banqueta" va assolir el rol que no pogué desenvolupar a Godella, el que si ho va fer, canvià de pell, i un altre, simplement, desaparegué del text: no hom va poder trobar-se un de substitut. També alguna escena, per tal d'agilitzar la representació, va anar per l'aire, tot i havent de convèncer a l'autora de la seua conveniència.

Amb no massa temps per a poder portar a terme els assaigs, tornàrem a retrobar-nos. No trigarem molt en fer-nos de nou amb el text i l'obra quedà a punt per a portar-la al poble veí.

Alguns dels elements a emprar a la representació estaven al nostre abast. Altres, un equip de "runners", encapçalat per Miguel Gago, també actor a l'obra, va poder aconseguir-los. Tot estava enllestit per alçar el teló, o descórrer-lo, més exactament. I ho vam fer.

Quedàrem prou decebuts: la resposta del públic no va ser, ni molt menys, massiva. A penes una cinquantena de persones al pati de butaques. No volem saber-ne la causa: la data, divendres; l'hora, 22'30; no ser del poble; el personatge, a hores d'ara encara no s'han superat certs recels a segons quins morts de quin bàndol. Ací ho deixem. Si un cas, lamentar-ho pels organitzadors, que, encara que no es jugaven diners, l'Ajuntament de Rocafort patrocinava l'acte i l'entrada era debades, pensem que tampoc quedarien contents de la resposta dels seus conveïns.

No cal a dir que vam donar el millor de nosaltres i el públic ens va tributar un càlid aplaudiment a finalitzar. També els organitzadors ens van felicitar.

Des d'ací, tot i encara ser part interessada, el nostre agraïment al grup d'actors, no és possible citar-los tots; a Vicent Sanz, director; naturalment, a Amparo Grafiá, autora, i a tots els rocafortans que ens van comboiar, per citar-ne dos, Enric Albiach i el poeta Antonio Herrera, que hi participava amb veu en off també a l'obra.

Si ens embarquem en un altre projecte teatral al Taller, esperem tornar a Rocafort i treure'ns la punxa de la "punxada" d'aquesta representació.

Cèsar M. Vercher

Membres de C.I.D.I. (Candidatura Independiente Democrática de Izquierda), dies abans de les eleccions del 3 d'abril de 1979, d'esquerra a dreta: **Pepe Serrate**, a continuació, **Sento Cotanda**, amo de l'ultramarins que hi havia al carrer Tenor Alonso, **Eugeni Català**, primer alcalde en unes eleccions democràtiques, la doctora **Emilia Noguera**, **Vicent Alonso**, vertader cervell de l'Associació, i **Josep Mª Camps** (*Manga*).

Un home de poble,
per al poble:

Eugeni Català i Barrachina

Pedro-Fernando Gálvez Gonzalo

El dissabte 22 de septiembre de 2018, es va retre un merescut homenatge a un home exemplar i ho va ser mitjançant el lliurament del seté guardó El Poblet, que atorga anualment el grup de danses "El Poblet" a persones destacades del nostre poble per la seua labor realitzada en favor d'ell.

Eugeni va ser l'any 1979 el primer alcalde democràtic després del període de la dictadura. Formava part d'una candidatura a l'ajuntament de Godella denominada CIDI (Candidatura Independiente Democrática de Izquierda), però, qui és Eugeni?...

Eugeni va nàixer el quatre de desembre de l'any 1938 a la veïna població de Burjassot, concretament al carrer del general Gravina, a cavall entre Burjassot i Godella, però ben cert és que, amb cinc anys, es va traslladar amb els seus pares a viure a Godella a la zona de "El Poblet".

Té molta participació social al poble. Als 11 anys, i com a clarinet, va formar part de la banda del Casino Musical; va ser president de l'Associació de Veïns de Godella i va resultar elegit alcalde als 41 anys i, una vegada va deixar el càrrec, va passar a ocupar la presidència del "Grup de danses El Poblet", de Godella.

Formant part de l'associació veïnal de Godella i, com a conseqüència de l'arribada de la democràcia i les inquietuds que envaïen els godellencs, van decidir presentar una candidatura per a l'alcaldia de Godella, sense massa esperances de resultar elegits.

El treball d'Eugeni en aquells moments era el d'agent comercial. Portava una representació familiar de polvoritzadors per a fumigar i altres usos i també d'articles químics per al manteniment de piscines.

En la seua família, hi va haver divisió d'opinions a l'hora de presentar-se Eugeni en una llista política per a formar part de l'ajuntament de Godella. Mentre a casa a uns els semblava adequat, uns altres no ho veïen amb tanta claredat. Però s'hi va presentar.

Es van celebrar les eleccions a Godella el dia 3 d'abril de 1979 i, amb el resultat d'aquestes, el 19 d'abril de 1979 es va formar el primer ajuntament democràtic de Godella segons els vots obtinguts per cada partit electe. El resultat en aquestes primeres eleccions democràtiques, després de la dictadura, va ser el següent:

- *Candidatura Independiente Democrática de Izquierda* (el partit d'Eugeni), va obtenir 4 regidors.

- *Unión de Centro Democrático*, 4 regidors.

- *Partido Socialista Obrero Español*, 3 regidors.

- *Independents*, 2 regidors.

- **Total: 13 regidors.**

I tots ells van procedir a l'elecció per votació de la persona que hauria de ser designada alcalde de Godella, votant en una urna preparada a aquest efecte.

El resultat va ser que Eugeni va obtenir set vots mentre que Juan Llorens Carsi, d'UCD, en va obtenir sis. No hi va haver, per tant, vots nuls ni tampoc en blanc.

A continuació, va ser preguntat pel president de la mesa si acceptava el càrrec d'alcalde a la qual cosa Eugeni va respondre que sí que l'acceptava i va passar seguidament a prendre immediata possessió d'alcalde de la població.

En la primera legislatura va formar coalició amb el Partido Socialista Obrero Español i va ser alcalde en tres legislatures més, les que van des de l'any 1979 fins a l'any 1988.

En la segona legislatura va figurar com a independent en les llistes del PSOE i en la seua tercera legislatura va estar inclòs en la llista del Partido Socialista Obrero Español.

Va deixar el càrrec d'alcalde l'any 1988 i va tornar al seu anterior treball com a agent comercial...

... Passats els anys, li va ser atorgat un guardó pel "Grup de danses El Poblet".

Va ser en 2018.

Va encetar l'acte al Capitolio com a mantenidor Miguel Zurriaga Estela, que va glosar amb boniques paraules el bon fer d'Eugeni en pro del poble, mentre es passava un vídeo amb alguns moments de la seua vida.

Va actuar a continuació el "Grup de danses El Poblet" —magnífica actuació— i, seguidament, la regidora de Cultura, Festes i Participació Ciutadana, Tatiana Prades Castell, va dedicar unes paraules d'elogi a Eugeni.

Finalment, es va lliurar el VII guardó a Eugeni, refrendat per l'aplaudiment generalitzat de tots els assistents que, d'aquesta manera, van agrair calorosament a Eugeni l'esforç i la participació en el quefer de la vida del poble de Godella...

...CONTINUARÀ...

Ubicació actual de la "Pastisseria Bomboneria Castillo", al carrer del Tenor Alonso, número 70 (fotografia autor).

Més de 100 anys endolçant la vida als godellencs

Pastisseria Bomboneria Castillo

Castillo, Frechina: dos cognoms sota un mateix denominador comú: "PASTISSERIA BOMBONERIA CASTILLO"...

...Acabat d'arribar a Godella, allà pels anys 90 del segle passat, la meua esposa Amparo adquiria en una pastisseria propera uns pastissos –fins aleshores desconeguts per a mi– que s'anomenaven "angelets". Es tracta d'un pastís format per dos biscuits redons amb una crema al mig i fondant a la seua part superior.

Va passar algun temps fins que, un diumenge, vaig prendre la decisió d'anar amb la meua esposa per tal de conèixer l'amo de la pastisseria... aquell que m'endolçava els dies de festa.

Al rètol de l'establiment vaig llegir: "Pastisseria Bomboneria Castillo". Solament em faltava preguntar pel senyor Castillo.

Davant la meua sorpresa, la persona que em va atendre va dir que no era "Castillo" el cognom de les persones que regentaven la pastisseria, sinó "Frechina" per la qual cosa, atesa la meua mania de trobar explicació a tot, li vaig preguntar i el senyor Frechina em va convidar a seure... Rafael Frechina Benavent va nàixer el 7 de desembre de 1935 i es va jubilar l'any 2000. És el pare de Rafael, qui actualment regenta la pastisseria, des de 2018; d'Eduardo, que és el propietari de "Restaurant Castillo" i de Desamparados Frechina Benavent.

Va començar contant-me que el primer "Castillo" fincat a Godella es deia Vicente Castillo Cardo i que va iniciar el negoci d'una pastisseria en un baix del carrer de Salvador Giner a l'altura del número 60. Això va ocórrer cap a l'any 1909, aproximadament.

Aquell Vicente va ser un gran confiter. De fet, treballava com a "mestre confiter" en una casa de caramels anomenada "Caramelos el Mundo" ubicada al carrer de Sagunt, a València, i que pertanyia a la casa "Monmeneu".

Era natural de Godella i va començar el negoci juntament amb la seua esposa, Dolores Giner Giner, amb qui va tindre tres fills: Dolores, Vicente i Eduardo Castillo Giner, sent aquest últim qui continuaria el negoci de la pastisseria iniciat pel seu pare.

Al cap d'uns anys i estant ja Eduardo al front de la pastisseria, van traslladar el negoci al carrer del Tenor Alonso, número 70.

Eduardo es va casar amb Pura Frechina Palau, a qui anomenaven "la tia Pureta" qui despatxava els pastissos i uns altres dolços a l'establiment, per la qual cosa al carreró existent al costat de la pastisseria li deien "el carreró de la tia Pureta" i fins i tot a la pastisseria, també li deien "casa Pureta".

Dolores Giner Giner i Vicente Castillo Cardo, fundadors de la Pastisseria Bomboneria Castillo en els primers anys del segle XX (cedida per Vicente Castillo Bargues).

Per aquells anys no existien encara les neveres elèctriques industrials per a la conservació dels pastissos. Per això, Eduardo tenia un espai tancat a l'interior del taulell que mantenia amb blocs de gel.

Venien tot tipus de dolços, a més de pastissos: caramels, bombons, begudes, etc.

Eduardo anava tots els dies en bicicleta a Bétera. Portava les pastes que ell mateix elaborava a un bar que hi havia enfront de l'estació del *trenet*, el nom del qual no recorda Juan Broseta, empleat de la pastisseria durant 50 anys, fins que es va jubilar, i que és qui m'ho refereix.

Tenia Eduardo una gran afició pel joc dels escacs; referit per Rafael Frechina Benavent (nebot de la tia "Pureta" i de l'oncle Eduardo) i per Vicente Castillo Bargues (net de Vicente Castillo Cardo, el fundador). Va guanyar alguns campionats d'"Educación y Descanso" a Godella i quan perdia alguna partida, cosa que ocorria en comptades ocasions, es passava la nit pegant-li voltes al moviment de les seues peces i al possible error que va poder haver comés.

Eduardo i Pureta no van tindre descendència i va ser un nebot de Pureta, Rafael Frechina Benavent (Fill de Bautista Frechina Palau (germà de Pureta) i d'Amparo Benavent), qui va continuar el negoci, mantenint el nom inicial de "Pastisseria Castillo".

Pura Frechina Palau "la tia Pureta" i el seu espòs Eduardo Castillo Giner a la pastisseria ubicada al carrer del Tenor Alonso, número 70. .

Bàscula que van utilitzar Eduardo Castillo i la seua esposa "Pureta" i que guarda amb devoció Rafael Frechina Benavent (nebot de "Pureta") a l'actual pastisseria del carrer Tenor Alonso, número 70 . (Foto cedida per Rafael Frechina Benavent)

El pare de Rafael –Bautista–, treballava en Hidroelèctrica i allà per l'any 1940 el van traslladar a Alberic, on van estar vivint fins que en 1950 van tornar a Godella.

I va ser a la seua tornada quan Rafael, amb 15 anys, va començar a ajudar a la pastisseria el seu oncle Eduardo –el marit de la seua tia Pureta–. I dos anys més tard, la seua germana Amparo també va ajudar com a dependent a les labors de la pastisseria.

De 1953 a 1956, Rafael, a part d'ajudar el seu oncle, va treballar com a aprenent a València a la “Confitería Villanueva” (va tancar l'any 2012), una pastisseria que estava al carrer de Don Juan de Austria, número 28, i on Rafael va adquirir molts dels seus coneixements sobre l'elaboració de pastissos i dolços, a més de com regentar aquest tipus de negoci.

Entrat l'any 1963, Rafael va contraure matrimoni amb Amparo Benavent Benlloch –ambdòs eren de Godella– i va ser cap al 1970 –en vida d'Eduardo Castillo i de Pureta– quan van traslladar la pastisseria a la seua ubicació actual, al carrer del Tenor Alonso, número 70.

Dels tres fills que va tindre el matrimoni (Desamparados, Rafael i Eduardo Frechina Benavent)⁸, l'ajudaven a la pastisseria els seus dos fills barons, Rafael i Eduardo, i cap a l'any 1996 Eduardo va deixar la pastisseria i va obrir un negoci de restauració al qual va anomenar “Restaurante Castillo”⁹, al número 90 del carrer Major de Godella. Es tracta d'un restaurant de prestigi l'oferta gastronòmica del qual és essencialment cuina valenciana creativa. També en aquest cas Eduardo Frechina va decidir continuar amb el cognom “Castillo” per a la denominació del seu acabat d'inaugurar restaurant.

A més de la pastisseria del carrer del Tenor Alonso de Godella, en van tindre altres dues, tot i que actualment ja no existeixen: una a València, a l'avinguda de la Constitució, que va estar funcionant durant 11 o 12 anys, i una altra a Burjassot, al carrer de Blasco Ibáñez, número 123, cantonada amb la plaça de l'Ajuntament.

La pastisseria de l'avinguda de la Constitució es va traspasar i pel juny de 2008 es va tancar la pastisseria de Burjassot, de manera que a hores d'ara queda solament la que coneixem tots els godellencs: la del carrer del Tenor Alonso, número 70.

Eduardo Frechina Benavent (fill de Rafael Frechina Benavent) a la pastisseria, cap als anys 72-73 del segle XX (cedida per Eduardo).

A principis de l'any 2000, Rafael Frechina Benavent es va jubilar i continua amb el negoci el seu fill Rafael Frechina Benavent, d'igual nom que el seu pare per la circumstància del primer cognom de la seua mare, Benavent.

Es tracta d'una pastisseria de prestigi al nostre poble. Té productes molt demanats per la seua nombrosa clientela però, sobre tots ells hi ha la tortada d'ametla, els ametllats i els pastissos anomenats “angelets”, que són els primers que s'acaben.

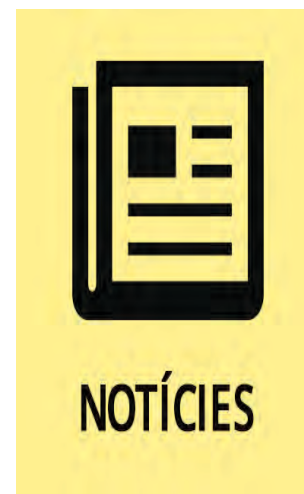
Entre els empleats que hi va haver al llarg del temps, van estar els germans Mari Carmen i Juan Broseta Cola, María José Benavent, Manolo Moruno, Manuel Gasó i uns altres que Rafael ara no recorda.

La vinculació dels germans Broseta amb la pastisseria era molt familiar i continua sent-ho ja que coneixien els propietaris d'aquesta, Rafael i Amparo, des que tenien 7 o 8 anys i quan van començar a treballar amb Rafael ho van fer fins que es van jubilar.

En més d'una ocasió, els germans Broseta es van quedar al front de la pastisseria, basant-se en la confiança que els amos tenien en ells, van poder agafar vacances i efectuar, de tant en tant, algun viatge.

...CONTINUARÀ...

Pedro Fernando Gálvez Gonzalo

Assemblea del Taller

El passat dissabte 15 de juny el THLG va celebrar la seua assemblea general ordinària de socis a la seu de la plaça de l'Horta. Els punts de l'ordre del dia sotmesos a votació van estar: l'acta de la darrera assemblea (26/05/2018), el balanç econòmic, el compte de pèrdues i guanys del 2018 i el pressupost per al 2019. Tots ells aprovats per unanimitat dels presents. També es va celebrar a continuació una assemblea extraordinària, per ratificar la incorporació de Jordi Durà com a membre de la Junta.

Acord marc

El president del THLG JV.Lopez Gil i la Regidora de cultura Tatiana Prades van signar el conveni marc que regula les relacions entre ambdues institucions. Este acord és de caràcter indefinit i en ell es detallen els deures i les obligacions respectives. El Taller assessora a l'ajuntament en matèria de patrimoni, arqueologia, art, etnologia....és dipositori de diversos arxius històrics municipals, elabora unitats didàctiques per a les escoles, col·labora amb el Butlletí d'informació municipal, el THLG recopila, cataloga i publica fons fotogràfics, documentals i gravacions sobre Godella,... Amb caràcter anual es renova un conveni on consta específicament la subvenció anual per al Taller i les activitats concretes que de mutu acord es vullguen desenvolupar.

Proyecto REENCUENTROS

El nostre veí i soci del Taller, Jose Vicente Castillo, ha presentat en la “Fundación CAJA Cheste” la primera part del seu treball “Reencuentros” rescatant la memòria dels més de 400 xiquets i xiquetes austríacs que després de la I Guerra mundial varen ser acollits temporalment per famílies espanyoles per escapar de la fam i la pobresa de la postguerra. Les autoritats municipals de Xest i la comunitat esperantista d'este municipi, es bolcaren en 1920 en esta actuació solidària, que amb aquest llibre es pretén ara salvar de l'oblit.

DVD Peset

Ja està editada i tenim a disposició dels socis el DVD amb l'obra de teatre (“Peset la raó d'un poble”) que es va representar al Teatre Capitolio de Godella la primavera del passat any 2018. Un treball encomiable que devem agrair a Vicente Sanz, a Amparo Grafià i al conjunt d'actors amateurs, que desinteressadament varen participar en la seua preparació.

Julio Montagut Marqués

El temps passa de manera inexorable, tempus fugit deien els clàssics, i si fa no fa, ens trobem que fa vuit mesos que Julio va faltar, deixant-nos a tots i totes colpits en aquell moment i ara, més conscients de la seua gran absència.

Parlar de Julio i no parlar del Taller a hores d'ara és difícil i també ho serà en el futur, parlar del Taller i no tenir-lo a ell en la memòria. Dit siga de manera breu, el Taller d'Història Local de Godella, naix en les ments de mitja dotzena d'investigadors de la història i més concretament de la història local, allà per l'any 1994, quan comencem a reunir-nos i a donar forma a allò que teníem pel cap. La col·laboració d'uns amb altres per a treballar junts i, perquè no?, el fet de donar cos a un ens que acolliria al seu si projectes més ambiciosos i amb majors implicacions i ressò social en la vida del nostre poble, Godella. A poc a poc, anem conformant el que volem que siga i al febrer de 1995, ens constituïm oficialment en comissió gestora de la nova associació i al setembre de 1996, en una assemblea oberta al poble, amb la presència d'unes 150 persones a la sala, presentem en societat allò que caminava ja de manera menys pública des de feia uns dos anys i mig. Aquesta assemblea fon la primera aposta pública de l'entitat i des que va nodrir-se de nova saba, doncs aportà nous associats al treball del dia a dia i també altres associats que contribuïrien al seu sosteniment econòmic: ací començà una aventura que fins ara continua i tant de bo que no s'aturés mai.

Va ser en aquests moments quan Julio va incorporar-se al Taller i des de ben prompte va manifestar la seua voluntat d'implicar-se a fons en el treball de gestió d'aquest. Aqueix treball, tan necessari sempre i al mateix temps amb tan pocs voluntaris per desenvolupar-lo, de segur pel que té d'esclau i de poc agraït en lluitaments personals. Entre els que ho llegiu, qui en feu d'ells en entitats on pugueu estar, sabeu bé de què parle.

Aqueixa disposició manifestada, com deia, el portà a integrar-se a l'equip de Junta Directiva que va conformar-se i fou votada en les eleccions de l'any 1999 amb un termini temporal fins a l'any 2002, doncs en el Taller, els períodes de manament de les juntes directives, -les legislatures, com en diem col·loquialment-, són de tres anys.

En l'organització que aquella Junta Directiva va triar per avançar cap els objectius que s'havia marcat, a Julio li va correspondre fer-se càrrec de la Comissió de Publicacions. Un repte important, molt important, perquè un dels objectius per aqueix període de 1999-2002, era treure al carrer la primera publicació escrita del Taller d'Història Local de Godella. El nostre primer llibre. No vaig a dir que aquells de nosaltres que aleshores el teníem menys tractat, no vàrem quedar gratissimament sorpresos de la seua habilitat, eficàcia, dedicació, tenacitat perquè a l'any 2000, sense haver-nos donat temps a fer caixa tan sols per pagar l'edició del llibre, estava a punt de dur a impremta. No vaig estendre'm en els malabarismes econòmics que haguérem de fer en aquell moment per poder posar-lo al carrer, perquè no comptaven tenir-lo tan prompte enllestit. Però una vegada ho estava, no era cas de fer esperar la seua aparició en la vida social de Godella. Caldria dir que va tenir una rebuda magnífica, doncs hi hagué fins i tot que fer una reedició atesa la quantitat de demanda que tenia i estar completament esgotat.

Aqueixa va ser la primera vegada que d'haver portat barret, me l'haguera tret amb gust davant d'ell.

Julio ha estat després en altres sis juntes directives, formant equip amb altres dos presidents, -Jordi V. Durá Martínez i jo mateix-, a més de Vicent Senent Valls, amb qui va entrar en la primera junta de què parlavem. Des de 1999 fins al 2018, moment del seu traspàs, ha format part de totes les juntes directives de l'associació. Això, d'entrada, parla bé del seu compromís amb el Taller, però també amb el col·lectiu de les persones a les quals acompanyava. I parla bé del seu tarannà personal del que més endavant també un poc me n'ocuparé.

Durant aquests quasi vint anys que va estar en les juntes, Julio va ocupar-se sempre del Àrea de Publicacions del Taller, va ser qui va coordinar els set números de Qüerns-Quaderns de Godella, a més d'encetar al 2016 la col·lecció de Qüerns Monogràfics, de la qual, a hores d'ara, està per treure el que serà el seu segon volum.

Nou llibres en dinou anys. Hi ha qui edita açò en un any, però per a nosaltres i el nostre poble, la nostra realitat, crec que podem considerar-ho tot un èxit ja que mai s'havia

editat tant a propòsit de les nostres disciplines, en un període de temps semblant en el nostre àmbit.

Les competències de la seua àrea, inicialment Publicacions, a poc a poc anaven ampliant-se i en les tres darreres legislatures, que és, recorde, com nomenem al període de manament d'una junta directiva, afegírem a la seua àrea les competències de Comunicació, tant interna amb l'òrgan d'expressió -butlletí- que publiquem de manera quadrimestral i de nom Cantals, així com també amb la premsa

per a totes aquelles coses que es consideraven interessants de difondre, sent una sort d'agència de notícies del Taller a l'exterior.

Va ocupar-se d'establir i mantenir els contactes amb altres entitats semblants a la nostra, tant d'àmbit local com comarcal; però no és va conformar sols amb el nostre espai territorial autonòmic, si més no, va fer una xarxa amb entitats d'altres autonomies de l'Estat, impulsant especialment entre elles els intercanvis de publicacions. El Taller ha pogut constituir una biblioteca a l'entitat, de més de 1.800 títols i bona part, són fruit de la seua política de contactes i intercanvis.

Julio també era el major ambaixador que teníem, sense ser res que estigues escrit o

ressenyat. Acudia sempre que li era possible als congressos i jornades que periòdicament s'organitzaven per distintes entitats, i acudia no sols amb caràcter presencial, sinó fins i tot presentant ponències des de la seua condició de doble militància. Sí i m'explique, Julio era del Taller, però Julio s'havia llicenciat en Econòmiques en una època tardana ja de la seua vida, mentre desenvolupava la seua carrera professional a l'exèrcit on, mira per on, en els darrers quinze anys seus aproximadament d'activitat en ell, va tenir ocasió d'aplicar els coneixements d'economia adquirits i va arribar a tenir importantíssimes encomandes des dels comandaments més alts per desenvolupar plans de gestió econòmica i control d'aquesta, en importants unitats de l'exèrcit. Va doctorar-se en l'any 2016 amb el treball, "Valoración contingente del patrimonio cultural: ¿siguen siendo válidos los viejos axiomas en época de crisis?": la seua qualificació, "excelente cum laude". En doctorar-se, tenia 62 anys. Crec que resumisc molt bé qui era Julio.

Era col·laborador del departament d'Economia Aplicada de la UV, i membre de Econcult, l'Àrea d'Investigació en Economia de la Cultura i el Turisme del dit departament que dirigeix el doctor en Economia Pau Rausell-Köster.

Aqueixa era la doble militància a què abans em referia que tenia Julio. El Taller i el Econcult. I portant les dues participava en nombrosos congressos i jornades, sent sense cap dubte per part del Taller el nostre major i millor ambaixador com ja també abans he deixat escrit.

Al mes de gener, només començar l'any, rebia una trucada de telèfon de Francesc Cardells Martí, professor de la Universitat Catòlica de València i director del Congrés Universitari d'Història Comarcal, CUHC, que organitza l'esmentada universitat i que enguany celebrava la seua cinquena edició. Ens coneixem de fa molts anys; des dels "temps heroics" en què compartíem taules pels arxius del cap i casal i ell, un poc després, va començar el projecte de la revista comarcal "El Cresol" on vaig escriure alguna cosa de tant en tant. Som amics des de fa molts anys. Dels que no es veiem massa, però ens sabem ací. En veure la seua trucada al telèfon vaig pensar "com tots els anys, vol convidar-me a participar al congrés i jo com tots els anys li posaré mil excuses per no fer-ho", excuses que són sempre certes, però que apretantperò no, no era això el que em plantejava, directament es va excusar per no haver pogut estar als funerals de Julio i em va proposar que al congrés d'abril, on Julio sense dubte haguera estat i de segur amb alguna comunicació, li retérem un homenatge per

xicotet que fóra, ja que considerava que la seua figura ho mereixia i el Congrés de la UCV, on ell sempre havia estat present, era un bon moment perquè Taller i CUHC ambdós junts, li'l férem.

He de reconèixer que la seua proposta em va produir moltes sensacions i entre elles la d' "aparta de mi aquest calze", però durà poc i vaig entendre que el Taller devia a Julio i a la seua família aquest xicotet homenatge i de segur alguns altres que aniran presentant-se.

El dia 5 d'abril, amb la presència dels congressistes assistents, comptant amb la presència de Visi Carreras, la seua esposa i de Julio Montagut Carreras, el seu fill, vaig tractar de glosar la persona de Julio i la seua important figura al Taller i ja en la historiografia del nostre poble. Vaig comptar amb la inestimable ajuda del tinent coronel d'artilleria en la reserva, En Miguel Aparici Navarro, que era un dels congressistes i que va completar magníficament els anys de Julio a com a militar en actiu -doncs varen coincidir

en diverses destinacions- i la cabdal importància de Julio i els seus coneixements d'economia, aplicats als plans de gestió i control dels programes econòmics en les unitats militars.

Serà el primer d'altres que vindran, com també aquest quadern especial, que ocupa la part central d'aquest Cantals.

De segur que, amb les coses que he pogut anar desgranant, us heu fet ja un poc d'idea de qui era Julio. Treballador com pocs he conegut; una formigueta en atresorar coneixements, vivències, experiències, però també en posar-los a la disposició dels altres i a aplicar aquells que ell considerava que podien ser útils. Era honest. Sempre et deia el que pensava i quan es prenen decisions en algun tema que ell podia no compartir, respectava la decisió i posava el millor d'ell perquè el que fos, rutlles bé, malgrat poder no compartir-ho. Això és ser lleial amb lletres ben majúscules. Tenia una paciència franciscana i en puc donar fe. A mi sempre em costa molt escriure i no millore amb el pas dels anys. Quantes vegades deu haver hagut d'esperar l'escrit del president en els darrers huit anys per tancar una publicació i portar-la a impremta !!! I mai perdia ni el somriure ni la compostura en reclamar la meua aportació institucional.

Al Taller, el lloc que jo compartia amb ell ens ha deixat un gran buit. Com de segur que li l'ha deixat a Pau Rausell i als altres companys i companyes a l'Econcult, per no parlar del que ha deixat en la seua família. De segur que tots anirem redreçant la figura i fent fort el cor. Quin remei !!! Però sempre ens sentirem elegits per la sort d'haver-lo conegut i haver compartit somnis amb ell. Gràcies per tant, Julio!!!

Josep Vicent López Gil
President del Taller d'Història Local de Godella

L'escultura del venerable Luis Amigó i Ferrer a la rotonda del seu nom

Entre el col·legi EPLA i el Seminari San José de Godella, i a la rotonda del seu nom es troba l'escultura del pare Luis Amigó i Ferrer.

L'escultura del pare Luis Amigó i Ferrer va ser inaugurada el dissabte 7 de maig de 2011.

L'autor de l'escultura és Miguel Vicens Riera, natural de Oliva (València).

Està feta en bronze i té una alçària de 2,35 metres. Va ser fosa a la "Fundición Bravo y Otro" de Carpesa (València). A hores d'ara, l'empresa ja no existeix.

La reixa que circumda l'escultura va ser realitzada per Mecanizados Metálicos López, CB de Beniparrell (València).

I el marbre que recobreix el pedestal de l'estàtua va ser fabricat per Mármoles Rígramar de Benaguasil (València). El pedestal, per la seua banda, va ser fabricat per Construcciones Luján de València, que es va encarregar del trasllat i muntatge del monument i també van ser els que, originàriament, havien fet la rotonda.

L'escultura va ser costejada en la seua totalitat per la cúria provincial dels terciaris caputxins a Espanya i va ser beneïda pel pare José Àngel Lostado, superior provincial dels terciaris caputxins a Espanya.

La informació anterior m'ha estat facilitada pel pare Juan Antonio Vives Aguilera, insigne escriptor i terciari caputxí del col·legi EPLA-Seminari de San José (Godella), al qual agraiïsc sobre manera la seua informació i ajuda.

Pedro Fernando Gálvez Gonzalo

Versem cançons

El propassat 4 de maig visitaren Vil·la Eugènia dues muses: Caliope i Euterpe, la poesia i la música, o la música i la poesia, tant si val perquè totes dues plegades ens oferiren un espectacle meravellós que, fins ara, no havia sigut vist a Godella.

La Coral Polifònica de la Societat Musical d'Alboraia, sota la direcció de Jesús Blasco Juan, féu un recital – concert on la música i la paraula, feta poesia, s'ajuntaren per a delectació del públic assistent.

Ens hi oferiren poemes cantats o poemes versats de Vicent Andrés Estellés (Amor i Amor), Rafael Alberti (Se equivocó la paloma), Antonio Machado (Cantares), Miguel Hernández (Vientos del pueblo me llevan), Pablo Neruda (El mar), Federico García Lorca (La sangre derramada), Mario Benedetti (Te quiero).

L'estructura de l'espectacle fou molt innovadora perquè Jesús Blasco ha sabut conciliar perfectament, amb una durada de només 50 minuts, els cants dels poemes (amb música de Piazzola, Favero, Serrat, del nostre amic i company Bartolomé Llorens i d'altres) per part del Cor amb la recitació dels poemes, feta per membres de la Coral, acompanyats per l'excel·lent violinista godellenca Pilar Mor Caballero.

Cada poema era introduït pel narrador que ens explicava algunes coses sobre la vida dels autors i les característiques dels poemes. A continuació els interpretava el Cor i, posteriorment, es recitava un altre poema.

El lloc de la representació també fou encertat perquè les dimensions de Vil·la Eugènia afavorien el poder gaudir d'allò que ens hi presentà la Coral Polifònica. Els espectadors no només anàrem a escoltar un recital de cançons sinó que poguérem assaborir el bon gust que donen la perfecta combinació de paraules i música. A més a més, Vil·la Eugènia ens permeté viure i sentir el recital en una intimitat molt familiar, com si d'un concert de música de cambra es tractara.

Antonio Portilla

**El Taller d'Història Local de Godella
compleix enguany 25 anys al servei del
poble, treballant amb il·lusió i esforç per**

**la cultura
el patrimoni
la tradició
la història**

El Taller **NECESSITA** persones que puguin col·laborar a:

- Fotografiar documents.
- Passar per un escàner documents o fotografies per fer d'ells còpies digitals. No cal experiència prèvia. Si no sabeu fer-ho, vos ensenyem. És molt fàcil.
- Transcriure entrevistes. Tenim moltes gravacions fetes a persones majors. Moltes d'estes ja no estan entre osaltres. Per ser útil el que ens conten en elles, el millor es poder-les tenir transcrites. Això necessita persones que es dediquen a fer-ho i que ara no en tenim.
- Softwares de bases de dades.
- Gestió econòmica - administrativa.

Però sempre serà benvinguda qualsevol persona que vullga ajudar encara que no estiga compresa en ninguna de les anteriors possibilitats. Perquè sobretot el que compta es voler.

